

oprettede disse Fabriker, vare meget vel tilfredse med det Forslag, der fremkom fra Rigsdagen. Det ser man navnlig af det Program, de udstedte til de af Landets Beboere, der vilde dyrke Sukkerroen; man saae deraf, at man mente, at Aktierne vilde vinde 12 til 14 pCt. Altsaa kan man ikke sige, at det er en Retfærdighedshandling, her er Tale om, men kun, at det er en Billighedshandling. De Beregninger, som Regjeringen saavel som Udvalget og begge Rigsdagens Afdelinger gif ud fra, der vare anstillede i Køn i 1864. Siden har man saavel fra Fabrikerne Side som ogsaa i Lybssland ment, at disse Beregninger ikke vare rigtige. Som Følge deraf har Regjeringen senere ment, at man kunde komme til at give dem en Begunstigelse, eller i alt Fald, at det var billigt, at man gav dem et Afslag af 8 pCt. Jeg tror imidlertid, at de Forsøg, der ere anstillede i Køn, ikke ere modbeviste, hærken i det nyeste Tolddepartement eller af Fabrikerne; men selv om man gaar ud fra, hvad jeg tror, at Fabrikerne saae nogen Begunstigelse ved Forslaget, vil jeg ikke have Noget imod dette. Jeg tror, at de ville saae en Begunstigelse af 2 pCt. men som sagt, jeg skal lade disse mange Tal fare. Naar man imidlertid her har udtalt, at man skulde gaa endnu videre — og jeg veed ikke, hvad man stiller i Udsigt, men Noget skulde der komme frem i Finantsloven — saa forekommer det mig at være billigt og rigtigt, at man, naar man vil have Noget frem, stiller det frem paa dette Lovforslag, som vedrører denne Industri. Men skulde der komme Forslag, som det er antydet, om at gaa endnu videre og yderligere at begunstige denne Industri, betvivler jeg, at jeg kunde være med dertil. Foraa vidt man begrunder denne Begunstigelse paa, at det for Agerbruget vil have særlig Interesse, om Sukkerroedyrkingen kan ubvides her i Danmark, tror jeg ligesom den ærede sidste Taler, at det er meget tvivlsomt, om vore klimatiske Forhold egne sig for Avl af den Slags Roer. Jeg er ingenlunde nogen Modstander af Sukkerroedyrkingen — eller overhoved af Roedyrking — tværtimod; men jeg betvivler, at den egner sig for Danmark, og det forekommer mig, at de Forsøg, man har gjort, navnlig i Sverige, netop tale for den Betragtning, at Sukkerroen ikke hører hjemme her i Danmark. Det er en bekendt Sag, at man i 1869 i Sverrig vedtog et Lovforslag, der først skulde træde i Kraft i 1873, og hvorefter disse Fabrikers Sukkere først i 1885 skulde være befattede lige med de oversøiske Sukkere. Altsaa have de nu for Liden en væsentlig Begunstigelse; men saavidt mig bekendt, og efter hvad den er fremkommet i Bladene, ere allerede nogle af disse Sukkerogier neblagte. Dette tyder altsaa paa, at denne Fabrikation ikke egner sig for vore Forhold. Jeg tror ikke, at man vil særlig fremhjælpe Agerbruget ved Sukkerroedyrkingen; jeg betvivler det i alt

Fald. Jeg tror, at Dyrkingen af en anden Roer, som paa Stedet kommer Agerbruget til Gode, vil være langt helligere for Udviklingen af Agerbruget end Sukkerroen. — Dernæst siger man, at Sukkerroedyrkingen vil have væsentlige Fordele for Arbejderbefolkningen, men jeg tvivler ogsaa om, at det vil være Tilfældet. Skulde det vise sig, at disse Fabriker, uagtet Staten understøtter dem med ikke ubetydelige Midler, alligevel om nogle Aar skulde gaa tilbage, saa tror jeg, at det tværtimod vil være uheldigt, at man har sammenhobet en Arbejderbefolkning paa et enkelt Sted i Landet. I det Hele er det min Opfattelse, at ligesaa lidt som vi skulde tage Beskyttelsen helt bort fra bestaaende Industrier, ligesaa vist skulde vi være varsome med at fremhjælpe en ny Industri ved Beskyttelse. Naar den kommer saa vidt, at den ved Frihed kan naae sit Maal, er det bedst for den selv som ogsaa for Agerbruget. Jeg tror ikke, man har noget Bevis for, at nogen særlig Beskyttelse, vi have havt for Agerbruget, har fremhjulpet nogen Industri. Jeg veed f. Ex. ikke, at Beskyttelsen for Oste har hjulpet, og saaledes kunde man tage mangfoldige Exempler. Man siger dernæst, at man er nødsaget til at producere, navnlig f. Ex. Sukker, for at vor Udsørsels og Indsørsels Balance kan blive nogenlunde god. Navnlig fortæller Statsraad Tesdorff, som den ærede Taler hentydede til, at det ser noget betænkeligt ud, idet vor Indsørsels Værdi er mindre end vor Udsørsels Værdi. Jeg tror dog, at man ved næriere Oftertanke vil komme til det Resultat, at dette ikke har stort at betyde. Sagen er nemlig den, at en hel Del af de Produkter, som vi indføre, have en Værdi for længere Tid, hvormod den overveieende Del af, hvad vi udsøre, kun har Værdi for enkelte Aar. Vi indføre navnlig Tømmer, Fern o. f. v., som jo har Værdi for længere Tid. Skulde man angtes for et saadant Resultat, maatte Danmark have været nationaløkonomisk ødelagt for lang Tid siden. Naar man vil gaa en længere Tid tilbage, vil det vise sig, at Udsørselsværdien ikke har kunnet naae Indsørselsværdien. Naar man f. Ex. gaar til 1869, var, saa vidt jeg husker, Udsørselsværdien 41 Mill. under Indsørselsværdien. Jeg veed godt, at dette Minus i de senere Aar er steget noget, idet man er kommen til over 50 Mill.; men der har ogsaa fundet større Omfætning Sted. Jeg tror derfor ikke, at man kan sige, at man af den Grund skulde oprette Sukkerogier eller dyrke Sukkerroer her i Danmark. Med Hensyn til, hvad der betaler sig bedst, kommer det jo an paa, om man ikke ved at dyrke en anden Slags Roer vilde saae et større Udbytte, hvorved der ogsaa maa tages Hensyn til, at man kunde indføre bedre Sukkere. Det er jeg tilbøjelig til at tro, og jeg tror, at vi aldrig kunne komme til at konkurrere med andre Lande i Sukkerindustrien. Derfor vil jeg, saa vidt jeg for